

Ceramica dacică din zona Sarmizegetusei Regia

Dacian Pottery in the Sarmizegetusa Regia Area

 Meșteșugul olăritului a cunoscut o dezvoltare remarcabilă în perioada Regatului Dac. Arderea vaselor se făcea în cuptoare cu camera de combustie separată de cea superioară, în care se coceau vasele, printr-un grătar gros, perforat, sprijinit de un picior median, cum sunt cele descoperite la Fețele Albe și la Costești – așezarea civilă.

Calitatea pastei vaselor și arderea devin tot mai bune, iar roata olarului este folosită pretutindeni. Ceramica dacică este reprezentată de forme lucrate cu mâna și la roată, acestea din urmă fiind din ce în ce mai numeroase și mai diverse. Pentru zona Munților Orăștiei putem spune că ceramica lucrată la roată este majoritară.

Tipurile de vase lucrate cu mâna sunt: ceașca dacică (de fapt, cu rol de opaiț), borcanul, cana, oalele. Ornamentarea vaselor se făcea, cel mai des, cu brâuri alveolare sau crestate, mai rar cu serii de butoni mici, semisferici, decorați cu incizii.

Ceașcă / Cup

Capac / Lid

Formele lucrate la roată sunt următoarele: fructiere, străchini, ulcioare, căni, farfurii, vase tronconice, capace, oale, vase cu tub, vasele de provizii – chiupuri, vase „cu guler”. Chiupurile de mari dimensiuni erau modelate pe bucăți care, ulterior, erau lipite între ele. Aceste vase uriașe erau, de regulă, îngropate în pământ, pentru depozitarea cerealelor. Vesela de masă era decorată cu caneluri și profilaturi, linii incizate etc. Au fost descoperite și recipiente ornamentate prin ștampilare – rozete de diferite forme sau o cruce înscrisă în cerc.

Un aspect aparte al ceramicii dacice o reprezintă vesela pictată. Este vorba de ceramică de lux, la realizarea căreia au contribuit și influențele

mediteraneene, preponderentă fiind pictura pe angobă, de origine elenistică, cu motive geometrice.

În secolul I p. Chr. apare stilul figurativ specific centrului de olărie din zona capitalei, fapt ce reprezintă o noutate în ansamblul producției ceramicii pictate și al artei dacice târzii. În ceea ce privește formele de vase pictate, spre deosebire de celelalte stațiuni dacice unde se remarcă numărul mare de recipiente destinate băutului sau mesei, atelierul din zona Sarmizegetusei Regia a produs mai ales vase cu siluete ovale și variante de chiupuri de dimensiuni mai reduse decât cele obișnuite. Există și câteva fragmente de căni pentru turnat, castroane, dar destul de puține în comparație cu descoperirile provenite din alte situri.

Oală / Pot

Apariția acestei ceramici este explicată printr-o combinație între experiențe locale (o inovație în materie de ornamentație născută într-un atelier din ambianța Sarmizegetusei Regia) și un impuls venit dinspre motivistica figurată elenistico-romană. Apoi, meșterii autohtoni au încercat un gen de pictură inspirat de natura care-i înconjură și de fondul mitologic autohton. „Nevoile locale marcate de anumite exigențe sporite față de restul Daciei, mediul mai elevat, ca și prezența unor străini în număr mai mare, poate, decât în alte centre au stimulat spiritul

creativ, astfel explicându-se apariția acestui gen de decorație doar în regiunea Sarmizegetusa Regia”, susține dr. Gelu Florea.

Pe o serie de fragmente ceramice (mai ales capace și funduri de vase) descoperite în zona capitalei, apar incizate semne grafice: litere din alfabetul grecesc și cel latin. În funcție și de forma de vas pe care apar, aceste semne și litere pot fi interpretate diferit: fie ca fiind semne de proprietate, sau ca indicații care au legătură cu conținutul – măsură de capacitate, felul conținutului. O descoperire aparte o reprezintă un fragment de picior de strachină sau castron pe care se află zgâriată o scurtă inscripție cu litere latine cursive, care ar putea fi considerată prima atestare epigrafică a unui roman în capitala Regatului Dac.

La Sarmizegetusa Regia a fost descoperit un vas cu inscripție – este vorba de un vas conic cu pereții îngroșați la buză și la fund, sub buză au fost realizate patru perforații, două câte două față în față. Tot sub buză, înainte de ardere, au fost aplicate de patru ori câte două ștampile: una cu cuvântul DECEBALUS, cealaltă cu PER SCORILO.

Fragment vas de provizii decorat prin ștampilare

Fragment of storage jar decorated by stamping

Capac / Lid

 The craft of pottery experienced a remarkable development during the Dacian Kingdom. The pots were fired in kilns with the combustion chamber separated from the upper one, where the dishes were placed, by a perforated thick grill, supported by a median foot, such as those found at Fețeale Albe and Costești – in the civil settlement area.

The quality of the ceramic paste and firing increased, and the potter's wheel was used everywhere. Dacian pottery is represented by handmade and wheel-made forms, the latter becoming more and more numerous and diverse. For the Orăștie Mountains area, we can say that the wheel-made pottery represents the majority of the vessels.

The types of handmade vessels are: the Dacian cup (actually, with the function of lamp), the jar, the jug, and the pot. The ornamentation was usually made with alveolar or notched girdles, rarely with series of small, hemispherical, or incised buttons.

Wheel-made forms are: "fruit bowls", dishes, pitchers, jugs, plates, tronconic vessels, lids, pots, spouted vessels, storage jars, "collar" vessels. The large storage vessels were modelled on the potter's wheel in the coiling technique. Such huge containers were usually buried in the ground, for the storage of grains. Tableware was decorated with grooves and nervures, incised lines etc. Some vessels were decorated by stamping – different types of rosettes or crosses inscribed in a circle.

A particular aspect of the Dacian pottery is the painted ceramics. It is a category of luxury wares produced under Mediterranean influences, the predominant one being the Hellenistic painting technique on slip, with geometric motifs.

Oală / Pot

In the 1st century AD, the figurative style specific to the pottery centre from the capital area emerges – this is a novelty in the context of production of painted pottery and the late Dacian art. As regarding the painted ceramic forms, unlike the other Dacian sites where one can notice a high number of drinking or eating vessels, the workshop from the Sarmizegetusa Regia area produced especially piriform vessels and reduced variants of storage jars. There are also some fragments of pouring vessels and bowls, but too few compared with the findings from other sites.

The apparition of this pottery is explained by a combination of local experiences (an ornamental innovation born in a workshop in the environment of Sarmizegetusa Regia) and an impulse came from the Hellenistic-Roman figurative motif repertoire. Then, the local craftsmen approached a painting style inspired by the natural environment and the local mythological background. "The local needs, marked by certain increased demands compared to the rest of Dacia, the more elevated environment, but also the presence in greater number of foreigners than in other centres, stimulated the creative spirit, thus explaining the emergence of this kind of decoration only in the region of Sarmizegetusa Regia"- claims dr. Gelu Florea.

On a number of ceramic fragments (especially lids and vessel bases) found in the capital area, there are incised graphic signs: letters of the Greek and Latin alphabet.

Depending also on the shape of the container on which they occur, these signs and letters can be interpreted in different ways: either as property signs or indications relating to the content - a measure of capacity, the type of content. An unique discovery is represented by a fragment of the pedestal of a dish or bowl, on which a short inscription is scratched in cursive Latin letters, which could be the first epigraphic evidence of a Roman in the capital of the Dacian Kingdom.

An inscribed vessel was found at Sarmizegetusa Regia – it is a conical recipient with thickened rim and base, four perforations being symmetrically made under the rim. Also under the rim and before the vessel was fired, two stamps were applied four times: one with the word DECEBALUS, the other with the words PER SCORILO.

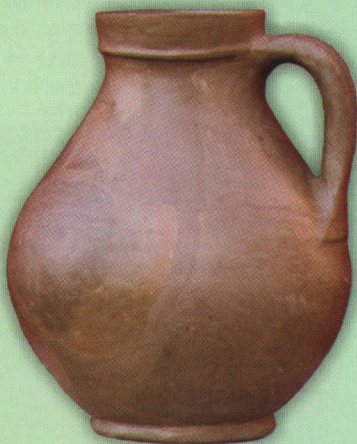

Vas de provizii / Storage jar

Fragmente ceramice pictate
Painted pottery

Cană / Jug

Vas de provizii / Storage jar

Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva

Deva - 330005, B-dul 1 Decembrie, nr. 39, județul Hunedoara.

Tel : 0254 - 216 750; Fax : 0254 - 212 200

Web: www.mcdr.ro E-mail: muzeucdr.deva@gmail.com

<https://biblioteca-digitala.ro>